

Naar Portugal geëmigreerde Geert Roothans: 'Het voordeel van drie keer daags melken is dat er 24 uur per dag iemand op het bedrijf is'

Controle als kernwoord

Uitdaging was dé reden voor Geert en Marvi Roothans om een goedlopend bedrijf in Nederland te verruilen voor nieuwe kansen in Portugal. Vanuit een filosofie om eruit te halen wat erin zit, groeiden ze snel van 150 naar 840 koeien. Een goede organisatie en controle zorgen voor snelle groei en goede technische resultaten.

tekst **Florus Pellikaan**

'Z'ie beginnen nu net met het melken van groep 7', klinkt het als Marvi Roothans (52) een korte blik werpt op de monitor met beelden van negen camera's verspreid over de stallen. Vanaf kantoor heeft ze de controle over het bedrijf dat ze samen met haar man Geert Roothans (51) in het Portugese Alcaçovas runt. 'Controle is het belangrijkste, want je kunt bij deze omvang niet alles

zelf doen', zegt Marvi en verwijst daarmee naar de vijftien medewerkers die het melkveebedrijf in dienst heeft. 'Het is niet dat we mensen niet vertrouwen, maar personeel moet weten dat het gecontroleerd wordt, dan gebeuren dingen beter', geeft ze aan.

'We hebben bijvoorbeeld een weeginstallatie op de voermengwagen die alles registreert. Sinds die tijd zien we dat me-

dewerkers met de riek soms even wat corrigeren tijdens het laden, daarvóór was het zogenaamd altijd goed.' Heel bewust hangen er alleen in de afkalfstal geen camera's. 'Daar moet je daadwerkelijk gaan kijken om niets te missen. Maar de camera's dienen niet alleen voor controle, als we een keer weinig personeel hebben, kan ik vanaf kantoor zien als we even moet assisteren met groepen wisselen.'

Behoeft aan uitdaging

Met het benoemen van de eerste bedrijfskeuzes blijken direct de grote verschillen tussen heden en verleden. Zeventien jaar geleden vertrok familie Roothans vanuit het Brabantse Riethoven, waar ze een gemengd bedrijf runde met 65 melkkoeien, 350 mestvarkens en in totaal 100 hectare land, waarvan een deel akkerbouw. 'We hadden het prima in Nederland en konden een goede boterham verdienen, hadden een nieuw huis en alles netjes voor elkaar', vertelt Geert Roothans als hij daaraan terugdenkt. 'Maar de uitdaging was weg. We hadden weinig uitbreidingsmogelijkhe-

Door geleidelijke groei zijn er telkens stallen bijgebouwd



De koeien zijn gehuisvest in elf groepen die op de droogzetgroep na allemaal hetzelfde rantsoen krijgen



Het oudere jongvee verblijft jaarrond buiten waar ze twee keer per dag worden gevoerd



Marvi en Geert Roothans

In zeventien jaar tijd bouwden Geert en Marvi Roothans in Portugal een bedrijf met meer dan 800 melkkoeien op.



Portugal

Alcaçovas

Aantal koeien:	840
Aantal stuks jongvee:	800
Grondgebruik:	390 ha (waarvan 167 ha eigendom)
Aantal medewerkers:	15
Productie:	305 11.600 3,60 3,36

den en dan weet je dat je daar tot je 65e door moet. Daarom zijn we richting het buitenland gaan kijken.'

Geert had daarbij voorliefde voor Amerika, maar Marvi sprak dat sociaal wat minder aan. 'Denemarken vonden we wat fris en Frankrijk had weinig uitbreidingsmogelijkheden. Maar in Portugal was destijds nog redelijk vrij te boeren, het had toch de bescherming van de EU, je wordt er als Nederlanders geaccepteerd en je bent nog vrij snel terug in Nederland. Maar als je denkt dat het in het buitenland sociaal hetzelfde is als in

Nederland, ga je het nog moeilijk krijgen', waarschuwt Marvi. 'Je moet het echt zelf maken. Portugezen gaan bijvoorbeeld niet bij elkaar op bezoek, dus contacten moet je zelf leggen.'

In Portugal kocht familie Roothans een oud vleesveebedrijf in Alcaçovas, zo'n 100 kilometer ten zuidoosten van Lissabon. 'Er was in die tijd niet veel aanbod. Uiteindelijk hebben we voor dit gebied gekozen omdat het weids en uitgestrekt is, hoewel er niet altijd water in de rivier was om te beregenen. Drie jaar geleden hebben we daarom zelf een eigen stuwmeer gebouwd om te kunnen sproeien.'

Vijf keer per dag vers voer

De bouw van het bedrijf begon met een eerste stal voor 200 koeien, waarin bij de start 150 koeien werden gemolken. 'Het doel was zeker niet om hier 750 koeien of meer te gaan houden. En de start was door de hoge temperatuur best even lastig. Koeien moet je goed in de gaten houden en zijn door de warmte gevoeliger, waardoor je anders moet voeren en koeien moet koelen', vertelt Geert. 'Maar als het eenmaal loopt, wil je steeds weer een nieuwe uitdaging. Zo zijn we telkens doorgroeid en twee jaar geleden ook begonnen met drie keer daags melken.' De melkveehouders voerden intensief en waren met twee keer per dag melken 'een beetje aan het einde'. 'Bovendien past het bij ons om eruit te halen wat erin zit. Maar je moet pas met drie keer daags melken beginnen als je alles goed voor elkaar hebt, want het is voor de

koeien meer dan topsport.' De melkveehouders zijn enthousiast over het drie keer per dag melken. De productie is zeker tien procent gestegen naar een gemiddelde dagproductie van circa 38 kilogram. 'Het voordeel van drie keer daags melken is ook dat er 24 uur per dag iemand op het bedrijf is', geeft Geert aan. Hij verwijst daarmee opnieuw naar controle binnen het bedrijf. 'Het maakt de organisatie binnen het bedrijf een stuk makkelijker, bijvoorbeeld rondom kalfkoeien.' Door het drie keer daags melken staat de 28-stands carouselmelkstal slechts drie uur per 24 uur stil. Dat is ook direct de beperkende factor voor verdere ontwikkeling van het bedrijf.

Van wezenlijk belang voor de hoge productie is volgens de melkveehouders het voer. Vijf keer per dag krijgen de koeien een verse portie en tussentijds wordt het regelmatig aangeschoven. Geert: 'Je kunt het voer voor zoveel koeien toch niet in één keer maken, dus voeren wij het ook graag gespreid over de dag, omdat het de koeien actief houdt en de voeropname verhoogt.'

Alle koeien krijgen hetzelfde rantsoen, dat bestaat uit gras of luzerne, snijmais, soja, maismeel, koolzaad, citruspulp, melasse en bierborstel. 'We hebben vroeger ook wel twee productiegroepen gehad, maar vonden dat de koeien bij het wisselen van de hoog- naar de laag-productieve groep te ver wegzakten in productie', licht Geert hun keuze toe. Door de stapsgewijze groei en het telkens bijbouwen van een nieuwe stal of





Via diverse camera's is toezicht te houden over het hele bedrijf

jongvee standaard te vaccineren tegen ibv en bvd. En het melkproces bestaat naast het voorbehandelen ook uit voordippen. 'Door het voordippen kost het iets meer tijd tot het melkstel wordt aangesloten en dat is goed voor de toeschietreflex en bevat het beste met het oog op het celgetal. Of er genoeg tijd wordt genomen voor voordippen en behandelen kunnen we controleren door het aantal seconden terug te kijken', vertelt Marvi.

Niets beter dan buiten

Zowel het oudere jongvee als de droge koeien verblijven buiten. Na huisvesting in iglo's, komen de kalfjes eerst bij de drinkautomaat in groepshuisvesting, vervolgens krijgt het jongvee huisvesting met uitloop om daarna helemaal buiten gehuisvest te worden. 'Het jongvee doet het buiten ontzettend goed, er is nooit tocht, en er is hier bijna altijd een verkoelend windje. Buiten heb je de minste problemen, ze zijn echt nooit ziek en we voeren ze twee keer per dag. Maar ook hier worden de regels steeds strenger en mogen we volgens de milieuvergunning jongvee niet meer altijd op dezelfde plaats buiten houden', vertelt Geert. 'Daarom zijn we druk bezig met het maken van plannen voor nieuwbouw voor het jongvee. Maar er komt hoe dan ook een uitloop bij.'

Naast de huisvesting voor het jongvee staat familie Roothans voor nog een keuze: doorgroeien of continueren. 'De melkstal is nu de beperkende factor, waardoor we op dit moment veel jongvee moeten verkopen. Maar een andere melkstal is zo'n investering, dan moeten we ook weer meer melken, meer koeien houden en meer grond vergaren. Het makkelijkste is niet investeren en zo doorgaan', vertelt Geert.

Of zoon Paul (20) het bedrijf voortzet is daarbij niet het belangrijkste. 'We hebben zelf altijd de uitdaging nodig en kiezen daar nu waarschijnlijk ook wel weer voor, ondanks dat grond hier bijvoorbeeld ook niet gemakkelijk te verkrijgen is.'

In de 28-stands draaimelkstal wordt 21 uur per dag gemolken, de melkstal is daarmee de beperkende factor in de bedrijfsontwikkeling

een nieuw gedeelte stal bestaat het totale koppel uit acht groepen, aangevuld met een groep net afgekalfde koeien, een groep 'hospitaalkoeien' en een droogzetgroep. Wat kleinere groepen is volgens Geert veel werk met wisselen van de groepen tijdens het melken, maar het heeft ook voordelen, omdat koeien niet lang in de warme wachtruimte hoeven te staan. De wachtruimte is overigens voorzien van een sprinklerinstallatie die 35 seconden water sproeit, waarna ventilatoren circa zeven minuten koelen. Aan het voerhek worden de koeien alleen met water besproeid.

Voordippen voor toeschieten

De droogzetgroep wordt wekelijks op zondag gemaakt, waarna de koeien tot donderdag één keer per dag worden gemolken. Ook schakelen ze in deze groep alvast over naar het rantsoen van de droge koeien. Om de productie bij het droogzetten niet te hoog te laten zijn, streeft Roothans niet naar een veel kortere tussenkalftijd dan de huidige 416 dagen. 'Zeker een koe die op 50 dagen na

afkalven nog 50 liter melk geeft en de vorige lactatie in één keer drachtig was, laten we gerust even doorlopen', vertelt Marvi. 'Maar komt een koe te vaak terug, dan gaat ze bij de groep met een eigen stier.'

Binnen de fokkerij maakt Roothans sinds kort gebruik van aAa-codes en Nederlandse stieren krijgen ook regelmatig kansen binnen het grote koppel. Marvi: 'Veel tijd aan fokkerij besteden we echter niet. Het is lucratiever om tijd aan optimalisatie van de voeding en het behandelen van koeien te besteden dan bij iedere koe een stier te zoeken.'

Al het landwerk gebeurt op het groot-schalige melkveebedrijf zelf en verklaart mede de vijftien man personeel. Van mestrijden tot land zaaiklaar maken en hakselen, het gebeurt in eigen beheer.

Om alle processen goed georganiseerd te laten verlopen en controleerbaar te houden, werken de ondernemers met protocollen. Het droogzetten en het vee verhuizen gebeurt op vaste dagen. Ook wordt er niet veel aan het toeval overgelaten door bijvoorbeeld de koeien en het